

ZILELE EUROPENE ALE PATRIMONIULUI CULTURAL CONSEMNALE LA ACADEMIA DE ȘTIINȚE A MOLDOVEI

Svetlana MICU

Academia de Științe a Moldovei

Zilele Europene ale Patrimoniului Cultural cu genericul *Living Heritage/Patrimoniul viu* au fost consemnate la AȘM prin Conferința științifică internațională „Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății de mâine”/„Cultural Heritage of Yesterday – Contribution to the Development of a Sustainable Society of Tomorrow”), ediția a VIII-a. Conferința a reunit, în zilele de 26 și 27 septembrie 2023, peste 110 cercetători de la instituții prestigioase de cercetare și de învățământ din Republica Moldova, România și Ucraina. La inaugurarea lucrărilor au participat: președintele *a.i.* al AȘM, conducător al Secției Științe Exacte și Inginerești m. c. Svetlana Cojocar; secretarul științific general *a.i.* al AȘM dr. hab. Liliana Condraticova; vicepreședintele Comisiei parlamentare pentru știință, cultură, sport și mass-media dr. Virgiliu Pâslariuc; dr. hab. Nicoleta Vornicu, Centrul Mitropolitan de Cercetări Științifice T.A.B.O.R. Iași, România; coorganizator al conferinței, comandor dr. în istorie Marius-Adrian Nicoară, director al Centrului de Științe Istorice și Arheologie, Institutul European pentru Cercetări Multidisciplinare din Buzău, România; directorul interimar al Agenției Naționale de Cercetare și Dezvoltare Vadim Iațhevici; președintele Uniunii Arhitecților din Republica Moldova Iurie Povar; șeful Filialei Casa Memorială „Alexei Șciusev” din Chișinău Anatolie Povestca, alți invitați de onoare. Printre cei prezenți la eveniment s-au regăsit reprezentanți ai mediului academic, experți în probleme de patrimoniu cultural, arhitecți, specialiști în domeniu din țară și de peste hotare.

La deschiderea evenimentului, dr. hab. Liliana Condraticova, moderatoarea conferinței și președinta comitetului organizatoric, a reliefat importanța consolidării eforturilor și implicării în reabilitarea, conservarea și valorificarea patrimoniului cultural, punerea în valoare a monumentelor și obiectivelor istorice din spațiul românesc, în mod special a fost relevat caracterul interdisciplinar al conferinței științifice, precum și valoarea teoretică și practică a acesteia.

Zilele Europene ale Patrimoniului Cultural sunt marcate anual în luna septembrie, începând cu 1954,

de către 50 de state semnatare ale Convenției Culturale Europene. Pentru anul 2023, Consiliul Europei a ales tema *Patrimoniul Viu (Living Heritage)*, Republica Moldova solidarizându-se, inclusiv prin intermediul acestei conferințe, cu practicile statelor europene în vederea protejării, promovării și valorificării patrimoniului cultural, a remarcat m. c. Svetlana Cojocar în cuvântul său de salut către „înalta audiență internațională, dar și interdisciplinară”, subliniind că anume acești doi de *inter-* constituie formula care definește reuniunea științifică în cauză. În opinia sa, secțiunile tematice incluse în programul conferinței impresionează prin varietatea lor, fiind puse în valoare subiecte inedite, mai puțin cunoscute până acum, dar și unele aspecte de patrimoniu ale orașelor Chișinău și Bălți. Secțiunea *Conservarea și restaurarea patrimoniului cultural, experiență și bune practici*, organizată de colegii de la Iași, reprezintă anume acest relevant exemplu de interdisciplinaritate reunind specialiști din cele mai diverse domenii – științe exacte, științe umaniste, științe ale vieții, a punctat dna membru corespondent. Ea a apreciat curajul colegilor din Ucraina, în special al cercetătorilor din Lvov, organizatori ai Secțiunii *Arta populară decorativă aplicată – probleme de cercetare, reprezentare și valorificare a artefactelor autentice* care, în pofida situației extrem de dificile cauzate de războiul agresiv al Rusiei împotriva poporului ucrainean, găsesc forță și entuziasm de a se convoca în reuniuni științifice pentru a continua cercetările.

Protecția patrimoniului arhitectural este o prioritate națională, iar patrimoniu cultural reprezintă moștenirea cu care vom ajunge în Uniunea Europeană. Patrimoniul nu e doar ceea ce moștenim, patrimoniu este și ceea ce trebuie să lăsăm ca moștenire, a relevat vicepreședintele Comisiei parlamentare cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media Virgiliu Pâslariuc, dr. în istorie, reiterând faptul că valorificarea și transmiterea patrimoniului este o problemă a întregii societăți.

Unele chestiuni actuale în domeniul culturii și protecției patrimoniului național în Republica Moldova au fost abordate de președintele Uniunii Arhitec-

ților, Iurie Povar, care a semnalat necesitatea consolidării eforturilor și implicării în reabilitarea, păstrarea și punerea în valoare a monumentelor și obiectivelor istorice care se află în țara noastră, inclusiv în mun. Chișinău.

Participanții la reuniune au fost salutați de la Iași de dr. hab. Nicoleta Vornicu, coorganizator al conferinței. Ea a apreciat inițiativa colegilor de la Chișinău de a face o trecere în revistă a publicațiilor în care se regăsesc și contribuțiile științifice ale cercetătorilor de la Iași ca participanți la secțiunile conferinței, dar care sunt încadrate în alte publicații.

În baza parteneriatului și a bunei colaborări între instituțiile din Republica Moldova și din România – Academia de Științe a Moldovei, Academia Română, Academia Oamenilor de Știință din România, Universitatea de Stat din Moldova, Institutul European pentru Cercetări Multidisciplinare de la Buzău și Centrul Mitropolitan de Cercetări Științifice T.A.B.O.R. de la Iași, pe parcursul a șase ani se realizează evenimente științifice comune la Chișinău și la Buzău, a menționat în mesajul său de salut dr. în istorie, comandor Marius-Adrian Nicoară, Institutul European pentru Cercetări Multidisciplinare din Buzău, România.

Reuniunea științifică a constituit un bun prilej de comunicare între cercetătorii din Republica Moldova, România și Ucraina, de prezentare și mediatizare a rezultatelor științifice, de identificare a problemelor de management, restaurare și punere în valoare a patrimoniului cultural și, în același timp, de apreciere a unor realizări științifice și culturale remarcabile în activitatea de cercetare. În cadrul Sesiunii plenary, pentru contribuție semnificativă la promovarea valorilor naționale și culturale, precum și cu prilejul consemnării Zilelor Europene ale Patrimoniului Cultural, cercetători și specialiști din domeniul istoriei și patrimoniului cultural au fost menționați cu diplome și distincții ale AȘM.

Deschiderea oficială a lucrărilor conferinței a fost urmată de sesiunea de comunicări științifice. De un interes aparte s-a bucurat comunicarea *Sediul central al Academiei de Științe a Moldovei: clădire de valoare istorică, arhitecturală și memorialistică*, prezentată de dr. hab. Liliana Condraticova (în coautorat cu Alina Ostapov, Ministerul Culturii), care a adus în atenția cercetătorilor din domeniul istoriei, arhitecturii și artei

unele aspecte inedite referitor la sediul actual al AȘM, construit în anii 1951–1955 după proiectul renumitului arhitect Valentin Mednec/Mednic și al lui Aleksandr Vedenkin – „o mostră remarcabilă de arhitectură a epocii, caracterizată prin monumentalism, aspect estetic sobru, dar și exuberanță a elementelor decorative, care se încadrează perfect în peisajul urban”. Parcursul istoric, arhitectural și artistic al sediului AȘM de pe bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr. 1 a făcut posibilă elaborarea unei note istorice exhaustive și, respectiv, includerea acestei clădiri din centrul Chișinăului în Registrul monumentelor din Republica Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1531 din 1993 (cu modificările ulterioare).

În cadrul conferinței, au avut loc lansări de carte și reviste de studii culturale și literatură. De asemenea, în Sala Aurie a AȘM a fost vernisată Expoziția „Scurul Șciusev: Concurs de proiecte”, dedicată unei suite de manifestări organizate în legătură cu împlinirea a 150 de ani de la nașterea arhitectului-academician Alexei Șciusev, prezentată de Anatolie Povestca, șef al filialei Casa Memorială „Alexei Șciusev” din Chișinău.

Participanții la eveniment și-au continuat activitatea în cele zece Secțiuni tematice, realizate în Republica Moldova, România și Ucraina. Comunicările științifice de o calitate remarcabilă au reflectat rezultatele cercetărilor în domeniul patrimoniului cultural mobil, imobil, artistic, arheologic și imaterial, fiind abordate, în același timp, și unele probleme de management, restaurare și punere în valoare a patrimoniului cultural, probleme ce țin de protecția și valorificarea patrimoniului arheologic, identificarea, păstrarea și transmiterea moștenirii culturale naționale, transformarea patrimoniului cultural în surse de dezvoltare durabilă.

Conferința științifică internațională „Patrimoniul cultural de ieri – implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine”, ediția a VIII-a, a avut loc în contextul Zilelor Europene ale Patrimoniului Cultural, în cadrul Programului de Stat „Cultura promovării imaginii orașelor Republicii Moldova prin intermediul artei și mitopoeticii”, director de proiect dr. hab., prof. univ. Aliona Grati, Universitatea de Stat din Moldova. Lucrările conferinței au fost transmise de Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale și sunt disponibile la linkul <https://www.youtube.com/watch?v=niC-nqNCl5cY>.